

משכנו אחריו דניאל בקדשו.

במעשה העגל כתיב ישמות ל"ב כ ח ויפל מן העם ביום ההוא כשלת אלפי איש ואמרו במדרש * הדא הוא דכתיב וחמשה בקר ישלם תחת השור (שמות כ"ב ל"ז) והוא פליאה, ואמר הגר"א ז"ל לתרץ עפ"י חזקוני ז"ל ע"פ חס אדם אחד מאלף מלאתי ואשה בכל אלה לא מלאתי, (קהלת ז' א) אדם א' מאלף זה מעשה העגל שאחד מאלף חטא ואשה בכל אלה לא מלאתי ראשונה, באלה, היינו באלה אלהיך ישראל לא מלאתי כמבואר דנשי' כשרות הן (***) ולא חטאו בעגל, וא"כ קשה הרי מדותיו של הקד"ה מידה כנגד מידה (סנהדרין ק') א"כ כשאחד מאלף חטא, לא חטאו בעגל רק שש מאות איש היינו מס ריבוא שהם שש מאות אלף, ומדוע נפלו שלשת אלפים איש, זאת הוקשה להמדרש, והשיב הה"ד חמשה בקר ישלם תחת השור, היינו שפגמו בשור אשר במרכבה כמבואר במדרשים, וחמשה בקר ישלם תחת השור, וחמש פעמים שש מאות הוא מדוקדק שלשת אלפי איש, וז"ש ויפל מן העם וגו' כשלת אלפי איש.

בפרש"י תצא ודברים כא) כי תהיינה לאיש שתי נשים וגו', וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשנואה, והיה ביום הנחילו את בניו וגו', לא יוכל לבכר את צן האהובה וגו' כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים וגו' כי הוא ראשית אוננו לו משפט הבכורה, ונלע ששור אחד מעשה שהיה בימי הגר"א ז"ל כי איש אחד לקח אשה וישנאה ויגרסה איוה שבועות אחד החתונה ויקח תיכף אשה אחרת והנה עוד לא כלו שבועה ירחים ותלד האשה השניה לו בן ואחיו נודע כי בעוד ימים לא כבירים ילדה גם האשה הראשונה הגרושה ג"כ בן זכר, כי נמלאו לה תשעה ירחים ואחר זמן רב נפלה מחלוקת בין משפחת הגרושה ובין האיש המגרש מי יהיה היורש נחלתו לקחת פי שנים, ויהי כאשר נודע הדבר לרבינו הגר"א ז"ל אמר כי גם ע"ז רמזה לנו התורה, כי באמת קשה הרבה קושיות בקרא. א. בתחילה אמר וילדו לו בנים האהובה והשנואה, משמע בתחלה ילדה האהובה, ואח"ז אמר והיה הבן

* עיון מ"ר שמות (ע"ג) ושם בפי' למד שור גנבנו ועשינו עגל לסיכך חמשה בקר שלמנו תחתיו שמתו תחתיו אבותינו במדבר (ולפי דברי הגר"א ז"ל יבואר היטב) ובפי' מ"ב, ואני תור בטיטראילין שלי פי' במרכבה עליונה שהן מצובנונים כ"י, שג' ביהוקאל ופני שור מהשמאל לארבעתן והם סבבוסים אותי בו, שג' וימירו את כבודם בחבנית שור, ועיון ג"כ במדרש פרשה מ"ב שם וברמב"ן תשא, וברבינו בחיי פרשה זו, ובס"כ במ"ד פ"ג.

** עיון מ"ד ויקרא פ"ב, דר' אמר נשי דור הסדר כשרות היו ביקר ששמעו שהן אסורות (שבעליהן עברו ע"ג) מיד געלו דלתותיהן ורצחו בבל אלהי תינו מבלה' אלהיך לא היו, ועיון מדרש שה"ש פ"ד פסקא ח' ובפי' וא"ו פ"ד.